

Становище

От Доц. д-р. Красимир Иванов

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” по научно направление 3.2 „Психология“

на Виолета Каменова Азис

за дисертационен с тема:

„Личностни профили при пациенти с кардиологични и кардиохирургични интервенции“

Научен ръководител: проф. д.пс.н. Румяна Крумова-Пешева

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА „СОЦИАЛНА, ОРГАНИЗАЦИОННА, КЛИНИЧНА И

ПЕДАГОГИЧЕСКА

ПСИХОЛОГИЯ”

Предложеният за становище дисертационен труд е положен в съвременното и модерно поле на психосоматиката. Поле пресичащо медицинското познание, психологичното консултиране и психотерапията. Актуалността на дисертационният труд е безспорна поради факта, че сърдечно съдовите заболявания са основна причина за високата смъртност в страната и по данни на СЗО, отново са едни от най – значимите заболявания. Високо технологичната инванзивна медицина чудесно се справя със сложността на интервенциите. Кардиохирургията бележи връх от времето на Дебейки, но като чели все още изсотваме в помощта към психо-емоционалното страдание на пациента. Именно това прави дисертацията

Виолета Каменова актуална и необходима. В кардиологичната практика съществуват т.н. „ничий пациенти“. Това са пациенти, които имат чудесни физиологични параметри вследствие на направена интервенция, но функционирането им е затруднено поради липсата на психологична подкрепа, консултиране и терапия.

Структурата на дисертационният труд отговаря на необходимите академични стандарти и изисквания. Състои се от въведение, три глави, заключение, библиография и приложения. Данните са онагледени посредством 29 таблици и 15 графики. Използваната литература включва 220 заглавия, от които 26 на български език и 185 - чуждоезични (на английски език - 175, на френски език - 8 и на немски език - 2). Електронните публикации са 9.

В теоретичната част са разгледани основните психосоматични постулати през погледа на Парижката школа, като акцентът е поставен върху теоретичните подходи за разбиране на връзката между личността и болестта. Разгледани са теориите на психосоматиката, възгледите на психоаналитичната психосоматика, в частност Парижката психосоматична школа, както и теориите за личността на психо - кардиологията. Описани са механизмите, свързващи личността с възникване и прогресия на коронарна болест на сърцето.

Ясно е представена целта на дисертационната разработка. Да се проучат и дефинират личностни характеристики на пациенти със сърдечни заболявания. Именно тези характеристики биха могли да бъдат предпоставка за развиване на сърдечно заболяване, нуждаещо се от хирургична намеса. Идентифицирането и при възможност намаляването на психологическите рискови фактори играе важна роля в профилактиката и рехабилитацията на пациентите

Умело е подбран психологичният инструментариум, включващ: Самооценъчна скала за алекситимия от Торонто (TAS-20; Toronto Alexithymia Scale-20), (Bagby et al., 1994a, b), в България скалата е стандартизирана от Попов и колеги (2016), Индекс за чувствителност към тревожност (ASI; Anxiety Sensitivity Index), (Reiss et al., 1986), към момента въпросникът е в процес на адаптация за употреба в България от Български институт по зависимости и Личностен въпросник за DSM-5: съкратена версия (Short 100 items Version of Personality Inventory for DSM-5, PID-5-SF, Marples et al., 2015), преведен и адаптиран за България от Калчев и Колева (2019).

Ползваният психологичен инструментариум показва добро владение на методиката на психологично изследване и умение за интерпретация на получените резултати.

Получените данни са ясно представени в табличен и графичен вид.

Изводите са релевантни на поставените хипотези и имат значителен практико-приложен характер.

Предложените препоръки за работа са изведени от практиката и са неоченима помощ в консултативната и терапевтична практика на специалистите работещи в областта на психосоматичното поле.

Всичко това ми дава основание да предложа на Уважаемата комисия да присъди ОНС „Доктор“ на Виолета Каменова Азис по направление 3.2 „Психология“ за дисертационен труд с тема Личностни профили при пациенти с кардиологични и кардиохирургични интервенции“.

28.03.2022

Дал становище:.....

Варна

/Доц. д-р. Красимир Иванов/